

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

Семенова В.Г.

_____ (підпис)

“ _____ ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка та стратегія розвитку підприємства»

(назва магістерської програми)

на тему: **«Шляхи зниження собівартості продукції на підприємстві»**
(назва теми)

Виконавець:

студент 2 курсу 4 групи ФЕУП

Наздрачова А.В.

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Бабій О.М.

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

ОДЕСА – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
I. РОЗДІЛ. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.	5
1.1 Сутність собівартості продукції, її види й показники.	5
1.2 Планування собівартості продукції на промисловому підприємстві.	16
1.3 Фактори, резерви та шляхи зниження собівартості продукції на підприємстві	27
II. РОЗДІЛ. АНАЛІЗ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ».	38
2.1. Загальна характеристика господарської діяльності ПАТ «Одескабель» по техніко-економічним показникам.	38
2.2. Аналіз собівартості продукції на ПАТ «Одескабель».	54
2.3. Аналіз факторів, що впливають на собівартість продукції ПАТ «Одескабель».	63
III. РОЗДІЛ. ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ».	71
3.1. Характеристика резервів зниження собівартості на ПАТ «Одескабель».	71
3.2. Шляхи зниження собівартості продукції на ПАТ «Одескабель».	74
ВИСНОВКИ.	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	90

ВСТУП

Актуальність проблеми зниження собівартості продукції промислового підприємства очевидна в умовах несприятливого економічного стану в країні.

Пошук резервів і шляхів зниження собівартості допомагає багатьом підприємствам підвищити свою конкурентоспроможність, уникнути банкрутств і вижити в умовах ринкової економіки. В умовах зниженого попиту на продукцію підприємство змушено шукати шляхи оптимізації витрат.

Метою дипломної роботи є виявлення та аналіз шляхів зниження собівартості продукції. Глибокий аналіз виробничо- господарської діяльності підприємства дозволить виявити можливості зниження рівня витрат на підприємстві а також запропонувати шляхи вирішення даної проблеми.

Завданнями даної дипломної роботи є:

1. Провести комплексний аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства, основних техніко- економічних показників, собівартості продукції підприємства.

2. На підставі проведеного аналізу визначити резерви зниження собівартості.

3. Розробити й обґрунтувати заходи, спрямовані на зниження собівартості продукції ПАТ «Одескабель».

Предметом дослідження дипломної роботи є собівартість продукції, її структура та шляхи зниження.

Об'єктом дослідження є ПАТ «Одескабель» - лідер по виробництву кабельної продукції в Україні. Предметом дослідження є собівартість продукції даного підприємства.

У дипломній роботі використовуються такі методи дослідження як техніко- економічний, порівняльний, статистичний, графічний аналіз, аналіз ряду динаміки, факторний аналіз, економіко-математичні методи.

Інформаційною базою дослідження є монографічні видання та наукові публікації вітчизняних і закордонних вчених щодо проблеми формування та зниження собівартості продукції, нормативно-законодавчі акти України, офіційна звітність ПАТ «Одескабеля», Інтернет сайти.

У першому розділі розглянуті теоретичні основи формування собівартості продукції. Досліджена природа собівартості як економічної категорії. Розглянуті існуючі класифікації витрат, види й показники собівартості продукції. Велика увага приділена аналізу факторів і резервів зниження собівартості продукції, зазначені шляхи їх реалізації.

Другий розділ присвячен аналізу виробничо-господарської діяльності ПАТ «Одескабель». У цьому розділі дана загальна характеристика «Одескабеля», досліджена динаміка основних техніко-економічних показників підприємства. Був здійснений аналіз фінансового стану за період з 2016 по 2018 року, що дозволяє не тільки глибше проаналізувати ефективність діяльності підприємства, але й оцінити перспективи його подальшого розвитку. Особливе місце в другому розділі роботи надано аналізу собівартості кабельної продукції на підприємстві: був проведений факторний аналіз собівартості реалізованої продукції й аналіз витрат на 1 грн реалізованої продукції, розглянуті зовнішні й внутрішні фактори, що впливають на собівартість продукції ПАТ «Одескабель».

У третьому розділі представлені резерви зниження собівартості кабельної продукції, виявлені на підставі аналізу виробничо-господарської діяльності підприємства, зазначені конкретні рекомендації з використання виявлених резервів. Наведені економічні розрахунки ефективності реалізації запропонованих заходів.

Висновки

Собівартість продукції є якісним показником роботи виробничих підприємств, у якому відображаються всі сторони роботи як окремого підрозділу, так і всього підприємства в цілому. Обсяг наданих послуг, асортименти і якість послуг, раціональне використання сировини, палива й інших матеріалів, використання встаткування й робочої сили, підвищення продуктивності праці й т.д. - всі ці елементи виробничого процесу тією чи іншою мірою впливають на рівень собівартості.

Систематичне зниження собівартості продукції – одна з основних умов підвищення ефективності промислового підприємства. Вона робить безпосередній вплив на величину прибутку, рівень рентабельності, а також бюджет підприємства.

Проведений аналіз техніко-економічних показателів свідчить про те, що підприємство в період з 2016 по 2018 році мало тенденцію до погіршення основних показників діяльності. Даний період характеризується неухильним зростанням попиту на продукцію підприємства, істотним прибутком. В 2018 році всі основні техніко-економічні показники покращилися, підвищився попит на вироблену продукцію, була укладена велика кількість договорів зі споживачами, у тому числі й на наступний рік, що значно покращило економічне становище Одеського кабельного заводу.

Структура собівартості дозволяє визначити головний напрямок її зниження. Основна увага треба звертати на економію тих витрат, питома вага яких найбільший, тому що цим підприємство досягає найбільшого ефекту. Уводити, увести до ладу неправильно робити висновок: раз питома вага якихось витрат малий, то необов'язково боротися за їхнє зниження. Необхідно використовувати всі існуючі можливості для оптимізації витрат.

Дотримання режиму економії підвищує економічну ефективність виробництва, збільшує прибуток і розширює можливості матеріального стимулювання.

У проектному розділі на підставі результатів аналізу й виявлених при цьому недоліків були розроблені конкретні пропозиції, що дозволяють вирішити досліджувану проблему, зокрема:

1. Заміна устаткування на більш продуктивне. У результаті впровадження заходу знизиться норма машинного часу на обробку 1 м кабельної продукції, що спричинить зниження витрат на обслуговування технологічного процесу.

2. Здійснення заходу щодо економії витрат електроенергії на технологічні цілі за допомогою уставновлення новітнього пристрою регулятора частот. Зниження собівартості продукції можливо шляхом впровадження вітчизняних енерго-ресурсозберігаючих технологій і високотехнологічного встаткування, які мають швиткий строк окупності. Енергоресурсозбереження - вимога часу, без якого неможливо забезпечити рентабельність бізнесу при постійному рості тарифів на енергоносії дефіциті, що й почався, електроенергії.

3. Впровадження нового лазерного обладнання для вимірювання діаметру кабеля значно знизить витрати ПАТ «Одескабель» на сировину та значно покращить якість продукції.

4. На підприємстві ПАТ «Одескабель» значну частку становлять адміністративні витрати. Є резерв зниження собівартості за рахунок оптимізації адміністративних витрат за рахунок скорочення витрат на обслуговування адміністративного автотранспорту підприємства.

За рахунок проведення запропонованих заходів буде досягнута економія витрат у розмірі 13,9 млн. грн. При цьому капітальні вкладення в заходи не перевищують 1-го року й здійснюються на базі самофінансування.

Таким чином, можна зробити висновок, що мета, поставлена на початку даної роботи, була в повній мірі досягнута. Запропоновані шляхи зниження собівартості продукції рекомендовані до використання на підприємстві ПАТ «Одескабель».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України за станом на 01.04.2011г. Стаття 145.
2. П О С Т А Н О В А від 19 вересня 1993 р. N 764 Про затвердження Основних положень про склад витрат виробництва (обігу) і формування фінансових результатів на підприємствах і в організаціях України (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 175 (175-94-п) від 21.03.94)
3. Амельченко Т.В., Захарченко М.В. Выявление резервов снижения себестоимости продукции на предприятии.// Культура народов Причерноморья. Проблемы материальной культуры – экономические науки. Научный журнал.- 2009- с. 9-11.
4. Білоусова І. Методи обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. - № 9. – с.3-5.
5. Білоусова І., Чумаченько М. Дискусійні проблеми обліку витрат і калькулювання собівартості продукції // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. - № 10. – с. 3-7.
6. Бойко В.В. Экономика предприятия Украины. – Д. 2002. – 352- с.
7. Бойчик І.М. Економіка підприємства. – К, 2007;
8. Болдуєв М.В. Організація стратегічного обліку витрат діяльності промислового підприємства. Монографія. – З. 2010.
9. Волков О.И., Склярєнко В.К. Экономика предприятия: курс лекций. – М. 2003. – 484 с.;
10. Данилевська О.Е Собівартість та резерви її зниження на підприємстві: дипломна робота магістра. – Одеска. ОНЕУ, 2015. – 109 с.;
11. Дікань Л.В. Мінімізація витрат виробництва в умовах перехідної економіки. - Л. 2000.;
12. Егупов Ю.А. Управление затратами: курс лекций. – О. 2010.

13. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф.Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001, - 528с.
14. Економіка підприємства: Підручник / За ред. А.В. Шегди. - К.: Знання, 2006. - 614 с.
15. Иванина И. Калькулирование затрат. Современный взгляд. – К. 2008.
16. Іванова В. Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник/ Валентина Іванова Мін-во освіти і науки України Полтавський ун-т споживчої кооперації України. - К.: Центр навчальної літератури 2006. - 471 с.
17. Зоріна В.Н. Сеніна Г.В. Формування та калькулювання собівартості продукції (робіт послуг) в галузях народного господарства: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури 2005. – 214 с.
18. Карпова Т.П. Управленческий учет - Учебник, 2004
19. Ковтун С. Бюджетування на сучасному підприємстві, або Як ефективно управляти фінансами. - Х, 2005
20. Ковтун С. Управление затратами. – Х, 2007
21. Корецький М. Я. Управлінський облік: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів. - К.: Центр навчальної літератури 2007. – 294 с.
22. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. – К. 2000. – 378 с.;
23. Кругляк Б.С.,Скиба Г.В.Економічний аналіз підприємств.– Х. 2004.- 250с
24. Кулинич М.Б. Процеси формування собівартості продукції.// Монографія. – Л. 2006. – 189 с.;
25. Літвинов А.С., Літвинова В.О. Система планування і контролю на підприємстві. ОК. – О. 2009;
26. Ларіонова К.Л. Планування собівартості продукції промислових підприємств в умовах ринкових механізмів господарювання. – Х, 2002;
27. Мельничук Б.В. Проблеми автоматизації обліку на підприємствах АПК // Економіка АПК. – 2008. - № 2. – с. 50-54.

28. Мякота В. Себестоимость продукции: от выпуска до реализации. – Х.: Фактор, 2002. –264с.
29. Нападковська Л.В. Управлінський облік: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Книга 2004. – с. 117.
30. Нетёса Н.В. Производство и себестоимость продукции. Практическое руководство. – Д. 2006. – 120 с.;
31. Осипов В.И. Экономика предприятия. Учебник. – О. 2005. – 291 с.
32. Організація виробництва на промисловому підприємстві/Навчальний посібник под ред. Єгупова Ю.А. – О. 2006 – 436 с.
33. Орлов О.О. Управління накладними витратами в системі формування фінансових результатів промислових підприємств. Монографія. – К. 2010.
34. Охріменко І.В. Витрати та собівартість в регулюванні економічних відносин підприємств. – К., 2009;
35. Пасічник В. Г. Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник/ В. Г. Пасічник О. В. Акіліна М-во освіти і науки України Ін-т муніципального менеджменту та бізнесу. - К.: Центр навчальної літератури 2005. - 255 с.
36. Парфёнова О.Е., Козаченко О.Ф. Поиск путей снижения себестоимости продукции на современных промышленных предприятиях Украины.// Культура народов Причерноморья. Проблемы материальной культуры – экономические науки. Научный журнал.- 2009- с. 48-49.
37. Продиус Ю.И. Экономика предприятия. – Х. 2007.
38. Річний звіт ВАТ „Одескабель” 2001
39. Семенов Г.А., Панкова М.О. - Економіка підприємства: Навчальний посібник: Вид. 2-ге, перероб. та доп. - К, 2005. - 328 с., с. 163-166
40. Статистичний щорічник України за 2008 рік./ Держкомстат України. – К. 2009.;
41. Турило А.М., Кравчук Ю.Б., Турило А.А. Управління витратами підприємства: Навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 120 с.

42. Череп А.В. Аналіз собівартості продукції як необхідна передумова ефективного господарювання підприємств.// Збірка наукових праць. Економічні науки. – Т. 2004. – 238с.;
43. Череп А.В. Управління собівартістю.// Монографія. – Х. 2005. – 335 с.
44. Череп А.В. Управління витратами суб'єктів господарювання. Ч2. Монографія. – Х. 2007.
45. Шепеленко Г.И. Экономика, организация и планирование производств на предприятии. Р, 2002. — 452 с.
46. Юровский Б. Планирование, учет и анализ себестоимости продукции. – Х. 2004. – 31 с.;
47. Цал -Цалко Ю.С. Витрати підприємства: Навч. посіб. – Київ: ЦУ Л, 2002.
48. Ягупец О.А. Пути и резервы снижения себестоимости на предприятии.// Культура народов Причерноморья. Проблемы материальной культуры – экономические науки. Научный журнал.- 2009- с. 69-71.
49. Яковлев О. І. Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник/ О. І. Яковлев А. О. Устич Харківський ін-т управління. - Харків: Консум 2005. - 87 с.
50. <http://www.nas.gov.ua/>
51. <http://www.management.com.ua/>
52. <http://www.smida.gov.ua/>